

Toelichting op de cijfers van de Consumentenprijsindex in januari 2009

In 2009 zijn enkele beleidsveranderingen doorgevoerd die van invloed zijn op de inflatie. Dit document beschrijft de consequenties van deze wijzigingen voor de Consumentenprijsindex (CPI).

Daarnaast is in januari 2009 het consumptiepakket waarmee de Consumentenprijsindex (CPI) wordt berekend, aangepast. Het nieuwe pakket weerspiegelt de gemiddelde consumptie van Nederlandse huishoudens in 2008. De meest opvallende veranderingen worden kort besproken.

1. Beleidsmaatregelen

Schoolboeken

Vanaf het schooljaar 2008-2009 zijn schoolboeken in het voortgezet onderwijs 'gratis'. In 2008-2009 betalen ouders de schoolboeken nog zelf en krijgen daarvoor een vaste toelage van 316 euro per leerling per jaar. In 2009-2010 wordt de aanbesteding van de boeken door scholen gedaan en krijgen ouders geen toelage meer.

Omdat deze maatregelen worden gefinancierd uit algemene middelen, hebben ze geen effect op de consumentenprijsindex. De prijzen voor schoolboeken gaan niet naar 0, maar worden betaald uit andere middelen dan het besteedbaar inkomen van huishoudens. Dit betekent voor de CPI dat niet de prijsindex voor schoolboeken naar 0 gaat, maar dat het gewicht in de CPI voor boeken wordt verlaagd. Hierdoor komt deze prijsdaling niet als direct prijseffect tot uitdrukking in de CPI.

Gezondheidszorg

Per 1 januari 2009 zijn enkele veranderingen doorgevoerd in de basisverzekering tegen ziektekosten. Zo is een verplicht eigen risico ingevoerd voor alle Nederlanders en is de dekking van de basisverzekering op sommige punten uitgebreid en op andere verlaagd.

Zowel de uitgaven die worden gefinancierd uit de basisverzekering als de uitgaven die worden gefinancierd uit het eigen risico maken geen deel uit van het bereik van de CPI. Daarom zijn de gevolgen van de genoemde beleidsmaatregelen voor de weging van de CPI gering.

Thuiszorg en zorg met verblijf

Bestedingen aan thuiszorg (zorg zonder verblijf) maken deel uit van het bereik van de CPI. Als maat voor de consumentenprijzen voor thuiszorg wordt de ontwikkeling gemeten van de gemiddelde eigen bijdragen door huishoudens aan thuiszorg. Deze eigen bijdragen worden geheven in het kader van de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ) en de Wet Maatschappelijke Opvang (WMO). Voor het jaar 2009 krijgen cliënten een korting van 33 procent op de eigen bijdrage die zij betalen voor de zorg zonder verblijf. De korting komt in plaats van het niet meer aftrekbaar zijn van de belasting van de eigen bijdragen voor bepaalde groepen. Hoewel deze korting pas in 2010 wordt uitgekeerd, wordt deze in 2009 toch meegenomen als prijsverlaging in de consumentenprijsindex omdat in 2009 bekend is wat de omvang van deze korting is. Het moment van uitkeren van de korting is dan voor de CPI niet relevant.

Bestedingen aan de zorg met verblijf (instellingen waarin men woont en zorg ontvangt, zoals bejaardentehuizen) vallen niet onder het bereik van de CPI, maar wel onder het bereik van de Europees geharmoniseerde index (HICP). Op de zorg met verblijf is een korting op de eigen bijdrage van toepassing. Deze wordt al in 2009 uitgekeerd.

2. Nieuwe gewichten CPI 2009

Sinds de introductie van de huidige CPI-reeks (2006=100) worden de gewichten van de CPI ieder jaar aangepast aan de gemiddelde Nederlandse consumptie van een jaar eerder. Hierdoor kan de inflatie worden berekend op basis van een zo actueel mogelijk consumptiepatroon.

Energie

De weging van de specifieke heffingen op gas is verhoogd en die van specifieke heffingen op elektriciteit is verlaagd. Dit komt doordat in januari een verandering is doorgevoerd in de heffingskorting op energie. Deze was tot eind 2007 van toepassing op zowel gas als elektriciteit. Vanaf januari 2008 wordt deze korting volledig toegerekend aan de heffing op elektriciteit en niet meer op die van gas. De gevolgen van deze verandering waren in 2008 al zichtbaar in de prijsindex van de specifieke heffingen op gas en elektriciteit (zie ook: Toelichting op de cijfers van de CPI in januari 2008 op de CBS-website). De weging is nu aangepast.

Autobrandstoffen

Het aandeel van autobrandstoffen in het CPI-pakket is relatief sterk afgenomen. Dit heeft te maken met het feit dat de gewichten van de CPI moeten worden gewaardeerd tegen het prijsniveau van *december* van het voorgaande jaar. Deze aanpassing is nodig om de weging in overeenstemming te brengen met de prijsindices.

Voor autobrandstoffen betekent dit dat in 2008 op jaarbasis relatief meer is uitgegeven aan autobrandstoffen dan een jaar eerder. Omdat de prijzen van autobrandstoffen in de laatste maanden van 2008 echter sterk zijn gedaald, is het gewicht afgenomen.